

**COMISIA EUROPEANĂ
ÎMPOTRIVA RASISMULUI ȘI INTOLERANȚEI**

**RECOMANDAREA DE POLITICĂ GENERALĂ
NR. 4 A ECRI:**

**ANCHETE NAȚIONALE ASUPRA EXPERIENȚEI
ȘI PERCEPȚIEI DISCRIMINĂRII ȘI RASISMULUI
DIN PUNCTUL DE VEDERE
AL POTENȚIALELOR VICTIME**

ADOPTATĂ ÎN 6 MARTIE 1998

Strasbourg, 1998

Secretariat of ECRI
Directorate General of Human Rights and Legal Affairs
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 3 88 41 29 64
Fax: +33 (0) 3 88 41 39 87
E-mail: combat.racism@coe.int

Vizitați situl nostru Internet: www.coe.int/ecri

Comisia Europeană împotriva Rasismului și a Intoleranței:

Amintind Declarația adoptată de șefii de stat și de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei la Summitul de la Viena din 8-9 octombrie 1993;

Amintind faptul că Planul de Acțiune asupra combaterii rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței, definit în cadrul acestei Declarații, a invitat Comitetul Miniștrilor să înființeze Comisia Europeană împotriva Rasismului și a Intoleranței, care are ca mandat, printre altele, formularea de recomandări de politică generală adresate statelor membre;

Amintind, de asemenea, faptul că Declarația Finală și Planul de Acțiune adoptate de șefii de stat și de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei în cadrul celui de-al doilea Summit de la Strasbourg din 10-11 octombrie 1997;

Subliniind faptul că această Declarație Finală confirmă obiectivul statelor membre ale Consiliului Europei de a construi o societate europeană mai liberă, mai tolerantă și mai dreaptă și să facă apel, de asemenea, pentru intensificarea luptei împotriva rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței;

Amintind faptul că în Recomandarea de politică generală nr. 1, ECRI a chemat guvernele statelor membre să colecteze, în acord cu legislația europeană, reglementări și recomandări asupra protecției datelor și protecției intimității, acolo și atunci

când este necesar, date care vor permite evaluarea situației și experiențelor grupurilor deosebit de vulnerabile în fața rasismului, xenofobiei, antisemitismului;

Subliniind faptul că datele statistice asupra actelor rasiste și de discriminare și asupra situației grupurilor minoritare, în toate domeniile vieții în societate, sunt indispensabile pentru identificarea problemelor și pentru formularea politicilor;

Convinși că acest tip de date statistice trebuie să fie completate de date referitoare la atitudini, opinii și percepții;

Considerând în acest sens, că, pe lângă anchetele în rândul populației, studiile orientate care vizează cunoașterea experienței și percepției rasismului și discriminării de către potențialele victime, pot constitui o sursă inovatoare și valoroasă de informare;

Considerând că rezultatele acestor anchete pot fi folosite în diverse moduri pentru a sublinia problemele și a ameliora situația;

Considerând, de asemenea, că recunoașterea validității experiențelor și percepțiilor potențialelor victime transmit un mesaj important atât populației, ca întreg, cât și grupurilor vulnerabile;

Studiind faptul că organizațiile de anchetă de acest fel din Europa vor furniza o imagine mai detaliată a situației în ceea ce privește rasismul și discriminarea, atât la nivel național cât și la nivel european;

Recomandă guvernelor statelor membre să adopte dispoziții care să asigure organizarea de studii naționale asupra experiențelor și percepției discriminării și rasismului de către potențialele victime, inspirându-se din liniile directoare anexate prezentei recomandări.

Anexă la recomandarea de politică generală nr. 4 a ECRI

Linii directoare pentru organizarea anchetelor asupra experiențelor și percepției rasismului și discriminării din punctul de vedere al potențialelor victime

I. Obiectivele generale ale acestor anchete

1. Scopul tipului de anchetă menționată în această recomandare este de a crea o imagine a problemelor rasismului și intoleranței din punctul de vedere al victimelor actuale sau potențiale. Această abordare inovatoare presupune realizarea unei anchete în rândul membrilor diverselor grupuri vulnerabile față de actele de rasism, xenofobie, antisemitism și intoleranță, cu întrebări care să vizeze obținerea de informații asupra experienței în materie de rasism și discriminare și asupra modului în care sunt percepute diversele aspecte ale societății în care aceștia trăiesc. Datele strânse se referă, așadar, la percepțiile și experiențele membrilor grupurilor vulnerabile. Aceste date pot completa și îmbogăți, prin mai multe date referitoare la incidente rasiste și niveluri de discriminare în diverse domenii și date referitoare la opinii și atitudini ale majorității populației referitoare la grupurile minoritare și problemele de rasism și intoleranță.

II. Organizarea practică a anchetelor

2. Conceperea și derularea acestor tipuri de anchete poate fi încredințată cercetătorilor sau institutelor cu experiență în domeniul rasismului și intoleranței, organismele de cercetare în materie de anchetă asigurând activitatea de teren.
3. Grupurile minoritare alese drept “categorii” pentru anchetă, vor depinde de circumstanțele naționale, și vor putea include, de exemplu, grupuri de imigranți, minorități naționale și/sau alte grupuri vulnerabile.
4. Factorii care trebuie avuți în vedere în cadrul selectării grupurilor alese drept “categorii”, trebuie să includă mărimea populației țintă și informații deja disponibile în ceea ce privește gradul de discriminare cu care se confruntă fiecare grup (de exemplu, statistici de angajare, informații asupra plângerilor în domeniul discriminării).
5. Poate fi oportună includerea grupurilor de “control” sau “contrast” pentru a se face o comparație de bază: de exemplu poate fi inclus în anchetă un grup minoritar, care în mod obișnuit nu pare a se confrunța cu probleme de discriminare și rasism.
6. Statisticile bune asupra populației care conțin informații asupra variabilelor cum ar fi locul nașterii, originea etnică, religie, limba maternă, cetățenie, etc., facilitează organizarea unor asemenea anchete. Dacă nu pot fi furnizate acest tip de date trebuie găsite alte mijloace de identificare și de găsire a persoanelor potrivite.

7. Trebuie să se țină cont de faptul că anumite grupuri care pot fi mai expuse rasismului și discriminării - de exemplu imigranții ilegali - pot fi greu accesibile pentru întocmirea acestor anchete.

III. Conceperea anchetelor

8. Pe lângă întrebările referitoare la controlul socio-economic și la alte elemente factuale, întrebările anchetei pot aparține următoarelor categorii mari:

- întrebări referitoare la situații concrete, cum ar fi raporturile cu diverse autorități (de ex. poliția, serviciile de sănătate, serviciile sociale, instituțiile de educație) precum și cu alte organisme (de ex. bănci, agenții imobiliare) și așezări (de ex. locuri de muncă, restaurante, locuri de recreere, magazine): întrebările pot fi legate de cât de des, într-o anumită perioadă de timp, (de ex. anul trecut sau în ultimii cinci ani) persoanele anchetate a fost victimele tratamentelor nedrepte din cauza apartenenței la un grup minoritar și la ce fel de tratament nedrept au fost supuse;
- întrebări referitoare la perceperea șanselor de participare pe picior de egalitate la viața din cadrul societății, la sensibilizarea asupra prevederilor specifice stabilite pentru ameliorarea situației grupurilor minoritare și la măsura în care aceste șanse devin realitate (de ex. șansele de reușită școlară și posibilitățile de formare profesională și de angajare).
- întrebări referitoare la percepții și atitudini: temele tratate pot include, dacă este nevoie, gradul de încredere în instituții, atitudinile față de imigrare sau politicile referitoare la minorități, evaluarea unei țări ca fiind rasistă sau xenofobă, probleme referitoare la religie, atitudini față de alte grupuri, dificultăți în stabilirea de contacte cu populația majoritară, identificarea cu țara gazdă și cu țara de origine, planuri de a rămâne sau de a se întoarce, unde se simt "mai acasă", etc. Includerea unor astfel de teme face posibilă relevarea relațiilor interesante dintre gradul de discriminare experimentată și diversele atitudini și percepții.

9. Trebuie menționat faptul că asemenea întrebări generează, în special, date asupra *experiențelor subiective* de discriminare. Cu toate acestea, este oricum dificil să se studieze actele de discriminare obiectiv și "in vivo", acestea existând în cadrul tuturor aspectele vieții cotidiene. Rapoartele asupra experiențelor subiective de discriminare reprezintă indicatori valoroși, în special când sunt confruntate cu alte tipuri de informații cum ar fi statisticile de șomaj, cazierile judiciare, plângerile la tribunal, etc.

IV. Urmările anchetelor

10. După o anumită perioadă de timp, poate fi organizată o continuare a anchetei în scopul cunoașterii evoluției fenomenului de discriminare și de rasism în timp, sau pentru a include diverse grupuri.

11. Rezultatele anchetei pot fi utilizate în diverse moduri, de ex.: pentru a evidenția domeniile în care trebuie întreprinse măsuri, pentru evaluarea și elaborarea politicilor care țin cont de experiența și preocupările grupurilor interesate, pentru a crește sensibilizarea opiniei publice și înțelegerea problemelor de discriminare din punctul de vedere al victimelor, pentru a crește sensibilizarea în rândul celor ce lucrează în domenii specifice asupra felului în care instituțiile și practica acestora (de ex., poliția, cei care angajează, prestarii de servicii) sunt percepute de grupurile minoritare.

